

KOMUNIKAT W ZWIĄZKU Z ZAGROŻENIEM COVID-19

W sytuacji wprowadzonego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (rozporządzenie Ministra Zdrowia z 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii - Dz. U. z 2020 r., poz. 491 ze zm.), zapewnienie dostępności do nieodpłatnych usług pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego i mediacji jest szczególnie potrzebne.

Aktualnie wiele osób doświadcza trudności i problemów, których rozwiązanie wymaga wiedzy i doświadczenia. Pomimo wyzwań organizacyjnych zapewnienie dostępu do pomocy jest szczególnie ważnym zadaniem. Konieczna jest realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 294 ze zm.) w sposób zapewniający bezpieczeństwo beneficjentom i wykonawcom usług.

Zgodnie z § 10 rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, w okresie obowiązywania stanu epidemii wykonywanie zadań przez urząd administracji publicznej lub jednostkę organizacyjną wykonującą zadania o charakterze publicznym może podlegać ograniczeniu polegającym na wykonywaniu:

- 1) wyłącznie zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom;
- 2) określonych zadań przez ten urząd lub jednostkę w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów.

Decyzję o rodzaju i formie wprowadzanych ograniczeń podejmuje kierownik urzędu administracji publicznej lub kierujący jednostką organizacyjną wykonującą zadania o charakterze publicznym, zawiadamiając o tych ograniczeniach, w drodze ogłoszenia, na stronie podmiotowej urzędu lub jednostki, a także przez wywieszenie ogłoszenia w siedzibie urzędu lub jednostki.

Zapewnienie dostępu do nieodpłatnych usług pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego i mediacji wymaga **organizacji udzielania porad w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów.**

Obsługa interesantów powinna odbywać się z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość (np. telefon, e-mail, komunikatory internetowe).

Ministerstwo Sprawiedliwości informuje zatem o konieczności podjęcia następujących działań dotyczących wykonywania zadań określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. *o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej*:

1. **zapewnienie dostępu do nieodpłatnych usług pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego i mediacji wymaga organizacji ich świadczenia za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość** (np. telefon, e-mail, komunikatory internetowe). W tym zakresie powinno się postępować analogicznie jak w przypadku udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy *o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej*. W szczególności zastosowanie znajdzie § 8 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w *sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2492), zgodnie z którym części B karty pomocy nie przekazuje się osobie uprawnionej w przypadku udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego poza punktem lub za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Po udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim osobę uprawnioną informuje się o możliwości przekazania anonimowej opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim pod wskazanym numerem telefonu lub adresem poczty elektronicznej lub listownie, bezpośrednio do komórki organizacyjnej starostwa powiatowego obsługującej pod względem organizacyjno-technicznym zadanie, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy. Anonimowa opinia jest dołączana do części B karty pomocy wypełnionej w zakresie danych zawartych w pkt 1. Przepisy 8 ust. 9 oraz § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia stosuje się odpowiednio. Udzielenie świadczeń za pomocą środków porozumiewania się na odległość powinno znaleźć odzwierciedlenie w karcie pomocy poprzez zaznaczenie tego faktu w pozycji 7 lub 8 części A oraz poprzez zaznaczenie odpowiedniej rubryki z pozycji 20 części A karty pomocy;
2. **tymczasowe zawieszenie przez starostów działalności punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego lub mediacji jest uzasadnione tylko koniecznością organizacji udzielania porad w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów** (tj. za pośrednictwem np. telefonu, e-mail, komunikatorów internetowych itp.);

3. tymczasowe zawieszenie działalności punktów wymaga zachowania poniższych warunków:

- a) poinformowania osób korzystających z pomocy o zawieszeniu działalności punktu poprzez zamieszczenie o tym informacji w widocznym miejscu oraz poinformowanie osób uprawnionych (o ile jest to możliwe) telefonicznie lub za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej o odwołaniu już umówionych wizyt w punkcie,
- b) informacja powinna zawierać: okres zawieszenia działalności, przewidywany termin przywrócenia działania punktu, adresy najbliższych funkcjonujących punktów w powiecie (jeśli takie są),
- c) dodatkowo w przypadku zdecydowania się na udzielanie pomocy za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (np. telefon, e-mail, komunikatory itp.) należy poinformować o możliwym sposobie uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość od wykonawców,
- d) **w wyjątkowej sytuacji uzasadnionej brakiem dostępu do Internetu osoba potrzebująca nieodpłatnej pomocy prawnej lub porady obywatelskiej może złożyć wniosek o uzyskanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wraz z oświadczeniem ustnie przez telefon, a fakt ten powinien zostać niezwłocznie odnotowany przez osobę odbierającą oświadczenie w formie notatki służbowej.** W notatce należy zamieścić następujące dane osoby potrzebującej pomocy: imię, nazwisko, adres, numer PESEL (w przypadku braku numeru PESEL - numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość) oraz datę złożenia oświadczenia. W notatce należy również wskazać przyczyny uzasadniające odstąpienie od pisemnej formy oświadczenia.

Za niedopuszczalną należy uznać sytuację zawieszenia działalności punktów trwającą dłużej niż jest to konieczne do sprawnej organizacji udzielania porad w sposób gwarantujący bezpieczeństwo zarówno beneficjentom jak wykonawcom usług nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej mediacji.

Informacje dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej mediacji

Osoby uprawnione

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o *nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej* (Dz. U. z 2019 r. poz. 294) usługi:

- nieodpłatnej pomocy prawnej,
- nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
- nieodpłatnej mediacji

świadczone są każdej osobie fizycznej, zwanej „osobą uprawnioną”, która złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Z usług można korzystać w dowolnie wybranym punkcie w kraju.

Mapa punktów wraz z danymi teleadresowymi znajduje się na stronie:

<https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/mapa-punktow/>

Zakres i forma pomocy

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- udzielenie informacji, wskazanie sposobu rozwiązania problemu prawnego,
- sporządzenie projektu pisma, z wyłączeniem pism procesowych w toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i sądownoadministracyjnych,
- sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych, ustanowienie pełnomocnika z urzędu lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego,
- poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową,
- udzielenie porad związanych z przygotowaniem do rozpoczęcia działalności gospodarczej (nie obejmuje spraw związanych z prowadzeniem takiej działalności).

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie

Profesjonalni doradcy świadczą pomoc dostosowaną do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, mając na celu podniesienie jej świadomości o **przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach**. Doradcy udzielają wsparcia w samodzielnym rozwiązaniu problemu. Mogą sporządzić, wspólnie z osobą uprawnioną plan działania i pomóc w jego realizacji. Pomoc świadczona jest w szerokim zakresie, może dotyczyć m. in. sposobu załatwiania spraw urzędowych, rozwiązywania problemów życiowych, np. **dotyczących** spraw mieszkaniowych, zabezpieczenia społecznego czy kwestii kredytów.

Nieodpłatna mediacja obejmuje:

- przeprowadzenie mediacji,
- udzielanie informacji o mediacji i pozostałych formach rozwiązywania sporów w sposób polubowny,
- przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji,
- udzielenie pomocy w sporządzeniu wniosku do sądu o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem,
- przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawie karnej.

Z usługi tej wyłączone są:

- mediacje prowadzone na skutek skierowania stron przez sąd do mediacji,
- sprawy, w których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

Z nieodpłatnej mediacji może skorzystać każda osoba fizyczna lub prawna (np. spółka, instytucja, spółdzielnia, wspólnota mieszkaniowa), „dążąca do polubownego rozwiązania sporu”, ale pod warunkiem, że stroną inicjującą skorzystanie z nieodpłatnej mediacji jest uprawniona osoba fizyczna.

Zasady świadczenia nieodpłatnych usług pomocowych

1. Wszystkie ww. formy pomocy świadczone są osobiście w wyznaczonych punktach w powiatach i miastach na prawach powiatu.

2. Przyjmowanie zgłoszeń na nieodpłatne porady odbywa się telefonicznie pod specjalnie wyznaczonym do tego celu numerem telefonu wskazanym przez starostę lub za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

3. Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się – o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. *o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1824) nieodpłatna pomoc prawna lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie (z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji) mogą być udzielane za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość albo poza punktem - m.in. przez zorganizowanie wizyty w miejscu zamieszkania tych osób lub w miejscu wyposażonym w urządzenie ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się lub w miejscu, w którym zapewnia się możliwość skorzystania z pomocy tłumacza języka migowego.

Bliższych informacji o nieodpłatnych usługach pomocowych uzyskać można na stronach BIP poszczególnych starostw powiatowych oraz na stronie: www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl